

РАДНИЧКЕ НОВИНЕ

БРОЈ 5 ПРА

ОРГАН СРПСКЕ СОЦИЈАЛНЕ ДЕМОКРАТИЈЕ

брло

Резултати шовинистичке политике

Србија је у опасности; Београд на белом хлебу. Сваки дан, сваки сат који проживимо као слободни људи сматра се као њар; и нико, лежући у кревет, није сигуран да ће из њега и устати. Ситуација је опасна у највећој мери, па ма шта шовинисти причали: то сваки осећа ко год има иоле увиђавности. Уосталом, сви ти улични и кафански патриоти, чије се урлање против Аустрије по шантанима већ није могло сносити, све оне отмене даме са корзова које су сваке недеље приређивале параде и цветне дане против Аустрије; све је то, још у петак, стругнуло јатомице првим возом из Београда, са највишим чиновницима и њиховим породицама на челу, остављајући пролетерске и сиромашне породице у страховитој неизвесности, у страху, у оскудици, у смртној опасности у коју смо доведени овом безумном политиком!

Колико је ситуација опасна види се најбоље по одговору српске владе на аустријску ноту, одговору који је у целини, текстуално, изишао у јутрошњем броју *Штампе*. Из тога одговора види се да српска влада сваја девет десетина оних тежких и понижавајућих захтева које нам је Аустро-Угарска поставила. А треба имати на уму да је тај одговор дао *Шек* *Пото* *Русије*. Дајући пристанак на девет десетина захтева које је Аустрија поставила, Србија се већ довољно понизила, и сувише понизила; *питање* је данас само у томе да ли ће се Аустрија задовољити тиме да Србију понизи или ће се решити да је још и смрви!

Србија је пристала на један тежак морални удар и на срамоту; питање је хоће ли се Аустрија смилоставити да је бар остави у животу. То се данас решава; око тога се у Европи воде преговори; *што* имамо да очекујемо као најбољи резултат ове страховите кризе у којој се налазимо!

Ето плодова шовинистичке политике! Ето шта нам је донела сокачка и необузdana дрека против Аустрије! Ето у какав нас је амбис гурнуло безумље неогорних шовиниста у мундиру и цивилу, ако је истина *што* аустријска влада тврди: ако је истина да су они овде у Београду сковали атентат на Франца Фердинанда!

Нису та господа из такозване Народне Одбране и око Народне Одбране, из Црне Руке и око Руке, извршили само атентат на Франца Фердинанда; извршили су они један много црни и страшнији атентат, атентат на српски народ, који сад има да испашта за њихово безумље! И далеко од тога да буду неки национални хероји, они заслужују најоштрију осуду и највеће презирње. *Место* да, по примеру националних револуционара ранијих периода, заложу своју личност за своје фантасије и фикс-идеје не ве-

зујући никога за себе и не повлачећи ничију даљоворност, они су пуштали друге да раде, а сами се ушанчили иза невидљивих организација, иза високих положаја у војсци и бирократији, иза ауторитета државе, иза леђа српског народа, истичући преда се као свој заклон и као менту ову земљу и овај народ. За атентате које они, без ичијег питања и без ичијег одобрења, врше треба сад да буде осуђено на смрт триста хиљада грађана Србије и њихова нејач!

Па ипак, и поред свега што је урађено, зар би Аустрија могла постављати овакве захтеве и гурати Србију у овакво понижење да Србија — изузимајући Грчку, која је врбов клин — није сама самцита на Балкану и да није са свих страна окружена непријатељима? Зар би Аустрија заузела овако охоли став да нам је Албанија и Бугарска савезник и пријатељ као што су нам данас смртни непријатељи!

Данашње понижење на које Србија пристаје и самртно опасност у којој се још колико сушта може наћи: све је *што* у првом реду последица распадања Балканског Савеза. А и зато су у првом реду криви наши шовинисти! Исти ти људи који су данас гурнули Србију у чељусти десет пута већег непријатеља разорили су Балкански Савез и од једне суседне нације, као што је албанска, и друге братске нације, као што је бугарска, створили нам два крвна непријатеља који нам сваког тренутка, са ножем у руци, стоје иза леђа и вребају моменат кад ће нам га сјурити у слабине.

Има ли већег безумља? Докле ће се власници титрати животима овог невинога и напаћенога света? И хоће ли се једном тој лудачкој политици учинити крај?

Не буде ли ово данас банкротство Србије, њене државне независности и самосталности, онда, ако има *паметни* у овој земљи, ово треба да буде банкротство шовинистичке политике у Србији и на Балкану!

Српска Социјална Демократија има само један одговор на аустријску ноту. Он гласи:

Да живи федерација балканских република!

Да живи братство аустријскога и српскога пролетаријата!

Да живи Социјалистичка Интернационала!

На брзу руку

Аустријски ултиматум

У прошлом броју донели смо *текст* аустријскога ултиматума. *Пошто* не разумеју довољно *дијалектски* језик, многи другови *пролетери* змолдили су ме да им бар *главне* *тачке* *тог* *ултиматума* *преведем* *на* *прост* *раднички* *језик*. Ја се одазивам *тој* *молби*. Молим *читоце* да *сравнују* *тачку* *по* *тачку* *ултиматума* *на* *ће* *увидети* *да* *он* *у* *ствар* *гласи* *овако*:

1. Да се у Србији уведе цензура, *што* *ће* *речи* *аустријске* *култура*

и удружењима и да се *Устав* *по* *крити* *аустријским* *§ 14*.

3. Да се министарство просвете *пресели* у Беч.

4. Да се за министра војног *постави* генерал Гизел.

5. Да бан Цувај, *чија* *је* *стоп* *лица* *превртну* *у* *Загребу*, *преме* *сти* *своје* *седиште* *у* *Београд*.

6. Да се за главног државног *тужиоца* *у* *Србији* *постави* *господин* *Акурши*.

То су *прве* *најважније* *тачке*. *О* *стали* *су* *дејтали*, *у* *главном*, *бе* *значајни*.

Као *што* *се* *види*, *што* *има* *и* *зах* *тева* *које* *би* *српска* *влада* *одмах*, *иа* *чак* *и* *врло* *радо*, *прихватила*. *Цензуру* *је* *на* *пример* *хтео* *да* *уведе* *сам* *г. Симојан* *Прошић*, *и* *без* *ме* *шања* *Аустрије*. *Гроф* *Берхтолд* *хоће* *сад* *да* *изврши* *ауторитар* *слободу* *штамп* *у* *Србији*; *Симојан* *Прошић* *је* *хтео* *да* *изврши* *тај* *а* *у* *штетни* *још* *пре* *две* *године*; *а* *у* *права* *вароши* *Београда* *врши* *га* *сваки* *дан*.

Заштима, *колико* *би* *фузиониска* *партија*, *као* *год* *и* *све* *остале* *бур* *жоаске* *партије* *биле* *у* *души* *за* *квалне* *грофу* *Берхтолду* *када* *би* *добиле* *разрешицу* *за* *уништавање* *удружења* *и* *када* *би* *на* *тај* *начин* *добиле* *изговор* *да* *поред* *такозване* *Народне* *Одбране* *уништи* *Радничку* *Одбрану*, *што* *ће* *речи* *синдикалне* *и* *партијске* *организације*!

Па *заштима*, *колико* *би* *све* *буржо* *аске* *партије*, *заједно* *са* *буржоас* *ком* *штампом*, *и* *са* *господном* *Љубом* *Јозановићем* *на* *челу*, *биле* *зах* *вале* *грофу* *Берхтолду* *када* *би* *пренео* *у* *Беч* *министарство* *прос* *вете*, *које* *српској* *буржоасији* *за* *да* *само* *главоболу* *и* *са* *којим* *просто* *не* *зна* *шта* *да* *ради*.

У *свима* *тим* *стварама* *сложиле* *би* *се* *врло* *брзо* *и* *врло* *лако* *гроф* *Берхтолд* *и* *господин* *Пашић*. *Не* *знам* *само* *да* *ли* *би* *се* *могли* *по* *годи* *ти* *око* *генералских* *и* *наме* *ничких* *положаја*.

Човић што се смеје

Општа ситуација

— Мрачни изгледи —

Париз, 13. јула. И у француској *штампи* *и* *у* *овдашњим* *политичким* *круговима* *опште* *је* *уверење*, *да* *Тројни* *Споразум*, *а* *нарочито* *Русија* *ника* *ко* *не* *могу* *допустити*, *да* *Ср* *бија* *остане* *усамљена* *у* *овим* *критичним* *тренуцима* *по* *не* *зависности* *и* *опстанак*. У *добро* *обавештеним* *круго* *вима* *узддржавају* *се* *од* *прогно* *стике* *о* *последницама* *српско* *аустријског* *спора*, *али* *налазе*, *да* *је* *општа* *ситуација* *и* *су* *више* *озбиљна*. *Сматрају*, *да* *је* *и* *пак* *најбоље* *најпре* *сачекати* *одговор* *српске* *влада*, *о* *коме* *се* *мислило*, *да* *ће* *у* *неколико* *за* *довољити* *Аустрију*.

Овде *се* *нарочито* *мислило*, *да* *ће* *корак*, *који* *су* *у* *чинили* *француски* *и* *руски* *амбасадор* *у* *Бечу* — *тражећи* *да* *се* *продужи* *рок* *ултиматума*, *како* *би* *Велике* *Силе* *могле* *проучити* *садржину* *ноће*, *коју* *су* *добиле* *од* *дошћиних* *аустро* *угарских* *амбасадора* *имајући* *повељ* *ног* *резултата*. *Међу* *тим*, *вест* *да* *је* *бечка* *влада* *одбила* *тај* *предлог*, *у* *чини* *ла* *је* *у* *овдашњим* *меродавним* *круговима* *врло* *рђав* *у* *печат*.

Сада *се* *очекује* *одлука* *руске* *влада*, *према* *којој* *ће* *се* *француска* *влада* *управљати* *и* *предузети* *све* *потребне* *мере*, *које* *налажу* *савезничке* *дужности*.

Добро *обавештени* *кругови* *констатирају*, *да* *солидарност* *Тројни* *Споразума* *није* *никада* *била* *јача* *него* *што* *је* *данас*.

Аустријски социјалисти за Ср

Шта пише Арбајтер Цајтунг, централни орган аустријске јалне Демократије

Корак је учињен и више се не може живети у обмани о страховитим последицама, које из њега могу проистећи. Гроф Берхтолд је данас испоручио српској влади захтеве Аустро-Угарске и ма да се у ноти речима не каже, ипак сваки од оних многих, премногих захтева то јасно казује: то је *ултиматум* *Србији*, она последња реч која увек објављује крваве, тешке ствари. У суботу, у 6 сати српска влада треба да да свој одговор, *одговор* да хоће учинити и испунити све што се од ње тражи у тој ноти, која је у историји нашег доба беспримерна. А ако Србија одбије да то испуни, ако не хтедне да се потчини и да то изврши? Тада ће фатум поћи својим током и почети крвава борба! Дан у који Аустро-Угарска тај ултиматум поставља биће дан који ће код аустријског света остати у вичито болној успомени.

Истина: српски владајући кругови су се тешко огрешили о људску моралност, љуто су повредили људско и народно право. Они су се после анексије заклели и обвезали да одржавају ред и мир, а нису престали с тајним и јавним ровањем против монархије. Ако је истина све што се у ноти наводи као утврђено испитивањем атентата, онда сарајевски агент има порекло у Београду и за савременост српских владиних органа постоји бар јака сумња. Аустро-Угарска дакле има правног ослонаца да предузме судско гоњење сукриваца, и у праву је да од српске владе тражи извесну гарантацију да неће више трпети тежње чији је последњи циљ разорење аустријске државе, обавезе да ће поштовати аустроугарске границе. Да се Аустро-Угарска ограничила на ове захтеве, на које има право и који могу бити нужни у интересу њеног државног мира, онда би јој сигурно цела цивилизована Европа одобрила, а и Србија се не би одлучила да се одупре њеним морално оправданим захтевима. Тада би се конфликт мирно изравнао, без уштрба по част Аустро-Угарске и са сигурношћу да није пропуштено ништа чиме се даје потребна одмазда повређеном праву, нужна заштита заgroженим интересима царства. Но, да ли захтеви Аустро-Угарске остају у оквирима нужног и правичног? На то ће одговорити Европа.

Такве захтеве још никад није једна држава другој поставила. Ми смо уверени да ниједан становник царства не би био кадар да све оно измисли што је гроф Берхтолд сматрао за нужно и умесно да тражи од још самосталне Србије. И сваки од тих захтева формулисан је с крајњом грубошћу, тражен на начин који само може до крајности да раздражи самосвест

српске државе; сваки од њих захтева је негирање независности Србије! Наредне суботе српска влада треба да да *сво* *чану* *изјаву* *којом* *сама* *се* *се* *би* *изриче* *осуду*, *да* *не* *кажемо* *смртну* *пресуду*; *тој* *изјави* *се* *не* *само* *дан* *објаве* *него* *и* *место* *у* *званичном* *листу* *одређује*; *требало* *је* *још* *само* *да* *се* *озна* *че* *и* *слова* *којима* *треба* *на* *штампати* *ту* *изјаву*! *Изјаву* *тре* *ба* *и* *краљ* *да* *изда* *и* *објави* *војсци* *у* *једној* *дневној* *наред* *би* *војсци*! *Тада* *ће* *се* *и* *на* *Србију* *проширити* *сав* *арсенал* *у* *гњета* *вања* *што* *их* *има* *у* *аустријском* *закону* *по* *коме* *се* *могу* *суспен* *довати* *слободе* *које* *је* *устав* *за* *гарантовао*; *тако* *рећи* *завеш* *ће* *се* *и* *у* *Србији* *аустроугарско* *изузетно* *стање*! *Дакле*, *укладање* *слободе* *штампе* *и* *слободе* *удружења* *у* *односу* *према* *Ау* *стрији*! *Па* *онда* *аустријски* *над* *зор* *над* *школском* *наставом* *у* *Србији*, *постављање* *чиновника* *и* *официра*, *а* *у* *накнаду* *за* *то* *давање* *судске* *власти* *у* *Ср* *бији* *аустријским* *чиновницима*! *Гроф* *Берхтолд* *се* *не* *задово* *љава* *захтевом* *да* *пр* *и* *стражи* *против* *сау* *атентату* *суделују* *ауст* *ријски* *чиновници*, — *ма* *да* *и* *би* *ла* *ситница*, — *него* *угарски* *„органи“* *тре* *ба* *рађују* *и* *на* *угушивање* *живних* *тежња* *управље* *ња* *монархије*, *дакле*, *тре* *ба* *стално* *да* *буде* *аустро* *угарском* *контро* *ли* *у* *Аустро* *Угарској* *тају* *се* *кад* *се* *преду* *зми* *који* *их* *може* *стати* *крви*; *али* *ми* *бисм* *ер* *грофа* *Берхтолда* *и* *све* *што* *су* *одговорни* *за* *ову* *ли* *они* *доиста* *очекују* *да* *Ср* *бија* *испуни*! *Јер* *ако* *они* *нису* *тог* *мишљења*, *онда* *они* *нису* *поставили* *захтеве* *рачунајући* *да* *се* *они* *испуне*, *они* *су* *их* *тако* *формулисали*, *они* *су* *их* *тако* *беспримерно* *грубо* *писали* *да* *они* *не* *би* *били* *примљени*, *У* *свакој* *„тачки“* *ове* *ноте* *гро* *фа* *Берхтолда* *светлуда* *крв*, *крв* *која* *треба* *да* *се* *пролије* *за* *ствар*, *која* *се* *може* *сасвим* *по* *уздано* *и* *часно* *извршити* *на* *миран* *начин*! *Никоме* *неће* *лако* *бити* *да* *одговара* *за* *овај* *кор* *ак*, *а* *нико* *неће* *умаћи* *од* *г* *ворности*!

Само на танком конду, да ће се Србија покорити овим захтевима, виси данас мир. И Срби, чији је унутрашњи и спољни положај пун најтежих опасности по државу, стављају много на коцку. Можда је још рано одрећи се сасвим наде да би разуман и искрен корак власника поравнао пут за извесан споразум за преговоре о поједином тачкама, и ако тон ноте у бираној оштрини, у избору горких речи јасно показује да су аустријски власници још у напред намерно напустили пут мира.

Можда ће се и остала Европа, којој аустријско-српски кон-

Мишљење бугарских социјалиста

— **Работнически Весник прокламује солидарност и братство српског и бугарског народа, шаље нам своје симпатије и тражи Балкански Савез** —

Нема још ни година дана како се свршио рат, који је проузроковао толике жртве и катастрофе балканским народима, а већ се над тим народима поново уздижу бурни облаци. Ултимајум што га је 10. октобра вече предала Аустроугарска Србији је догађај који врло лако може довести до рата између та два народа. А такав један рат може поново да створи пожар на Балканском Полуострву. Још више, данас рат између Србије и Аустрије може да изазове и пожар општег рата у целој Европи.

Аустријски ултимајум је дрско изазивање, коме није цаљ само да обори престиж Србије. Том ултимајуму је циљ да широм отвори врата аустријском мешању у унутрашње ствари Србије, да учини крај њеној самосталности, да је претвори у вазалну државу аустро-угарској монархији. Историја ретко помиње такво изазивачко мешање једне државе у унутрашње послове друге, какво нам представља аустријски ултимајум Србији.

Који догађаји дадоше повода аустроугарској монархији за тај силнички и груби гест према њеној малој и слабој суседци? Да бисмо разумели узроке овог догађаја треба да се прво упознамо са империјалистичком политиком Аустро-Угарске, као и са шовинистичком и грандоманском политиком српске буржоазије, особито после рата.

Већ је десет година како је Аустроугарска гневна на малу суседну српску краљевину. Познато је да у Аустроугарској живи више Срба него ли у Србији. Национално буђење и тежња тога српског народа за независношћу подрива основе аустроугарске монархије.

И наравно та тежња за ослобођењем Срба, подјармљених под аустријски и угарски јарам, покљача се с тежњом српске буржоазије да створи „Велику Србију“, која ће обухватати широке области свих Срба, па чак и јужне и балканске Словене. Отуда је постао и заострио се неизбежан конфликт између Аустроугарске и Србије, који умало што није избио с огромном снагом пре неколико година. Да се тај конфликт што више заостри раде усрдно како тежња за независношћу код Срба у Аустроугарској, тако и аспирације аустроугарског империјализма и српске шовинистичке буржоазије.

А што се Аустроугарска до сад, и ако је тај конфликт избијао са све већом снагом, уздржавала да јуриша на Србију и да је присаједини својим територијама, за то се има захвалити једино отпору на који је Аустроугарска наилазила код других великих сила. Србија, као и Бугарска, дугоје за своју самосталност не евојој властитој снази већ антагонистичким тежњама на Балкану великих капиталистичких држава.

Али ако Аустроугарска није могла до сад да поседне Србију, она није никад престајала да томе тежи. Још 1876. Русија и Аустроугарска су се споразумеле (у Рајхштатској конвенцији) да прва окупира Босну и Херцеговину, насељену огромним делом Србима, а друга да окупира Бесарабију, насељену Бугарима и Румунима. 1908. г. Аустроугарска је дефинитивно присајединила Босну и Херцеговину. А за све то време Аустроугарска је дипломатском интервенцијом, тајним споразумима, економским притиском и уопште свима средствима, тежила да угуши развој Србије, да је ослаби и претвори у свој будући плен. За последњих десет година Аустроугарска је прибегавала и тајним агентима да би провоцирала атентете, као што је 1909 био онај у Загребу, који је искоришћен против Србије.

Од балканске војне Аустроугарска је извукла само две добите: распадање Балканског Савеза и стварање Арбаније. Али се она тим није задовољила. Ти резултати само су у несклико могли задовољити Аустроугарску, пошто је из рата Србија изашла ослабљена, скоро удвојена. Слажњене Србије, која се подигла као брана на путу аустријском империјализму на Солуну и Јужном Балкану, остале као рана амбицијама и самољубљу обесних власника који располажу судбином Аустроугарске.

Убиство аустријског престолонаследника Фердинанда бацило је варницу у мржњу која се већ десет година скупља међу двама суседним државама. Да ли је само убиство дело завере склопљене у Београду, како аустријска влада тврди, ми то не знамо. Али нема сумње да су главни узроци тога убиства: прво, у угњетавачкој политици Аустро-угарске над подјармљеним Србима и Словенима, политици која потчињава последње једном искључиво реакционарном режиму политици која се у највећој бруталности испољава у Босни и Херцеговини после анексије, политици чији је најистакнутији представник, као и аустријског империјализма уопште био погинули престолонаследник Франц Фердинанд; друго, у шовинистичкој агитацији српске буржоазије која је омијена успесима Србије, изгубила сваки здрав смисао за стварно и могућно.

Власници у аустроугарској монархији схватају убиство престолонаследника као израз Србијине тежње да од Аустроугарске отргне српске провинције. С друге стране они у томе убиству виде туђе потезање на аустријску династију. И они искоришћавају све то да зададу силан и одлучан удар малом противнику и непријатељу, Србији.

Они, власничке класе у Аустроугарској и Србији, једни својом бруталном угњетавачком и империјалистичком политиком, други њиховим шовинизмом и велико-српским грандоманским каприсима — довели су народ у Србији и Аустроугарској до једног крајње оштрог конфликта који се може претворити у рат. И тада ћемо поново посматрати варварску слику која потреса: да се узајамно уништавају два братска и суседна народа.

Али ма колико да је велика одговорност српске буржоазије за данашње критично стање у Србији, главна одговорност ипак пада на обесне власнике у аустроугарској монархији. Њен дрски и изазивачки ултимајум нам је доказ за то.

Аустроугарска је бацила варницу у пожар, од којег и сама може онећти руке. Двојна монархија учвршћује своју владу над десетинама милиона туђих народа насиљем и угњетавачем. Својини те народе под свој скиптар у борби против турског продирања, аустроугарска монархија, после турске катастрофе изгубила је историјски смисао да постоји. С друге стране националне борбе и тежње за независношћу народа под Аустроугарском, њена неспособност да их једном демократском федерацијом споји у једностајан државни организам — све то повећава опасност блиског распадања Аустроугарске. Импулс за тај слом аустроугарске монархије може дати и последњи сукоб са Србијом, особито ако се развије у опште европски рат.

Бугарска буржоазија радосно штрља руке јер у унижењу Србије гледа моралну сатисфакцију и згодан моменат да понови херојски подвиг румунских бојера: да зада удар с леђа противнику и да разбојнички заграби колико могодне од Македоније.

У звојој великој заслепљености бугарска буржоазија не увиђа колико велика опасност се јавља из аустро-српског конфликта за Бугарску и балканске народе. Бугарска буржоазија радује се пожару који је избио код суседа с којим је у непријатељству. Она не увиђа да тај пожар може потхватити и њену кућу.

Данашње држање буржоаских и ситнобуржоаских хартија даје нов доказ да су се оне не само одрекле политике ревизије, већ да одворених очују спавају само да не би пропустиле „погодан случај“, који би им судбина указала. За активну нападачку политику буржоаске и монархистичке Бугарске је данас неспособна. Али се зато у толико већој сервилности баца у наручје моћног „покровитеља“ од којег очекује помоћ и ојачање. Либерална коалиција (данашње владајуће партије. Ред.) сматра за велики подвиг што је Бугарску учинила слепим оруђем Немачке и Аустроугарске, које — историја је то много пута потврдила — нису никад мислиле нити мисле да Бугарској даду Македонију, јер су је резервисале за себе. У данашњем опасном моменту „спаситељи“ Бугарске држе је као машицу у рукама Аустроугарске, која намерава да угуши једног нашег суседи блиског по иште ресима и судбини.

Али бугарски народ не жели ништа више до да га оставе на миру и самојисти. У конфликт који је избио Бугарске не треба да буде оруђе ниједне велике силе.

Немоћ и жалост положај у коме се налази Србија; још немоћнији и жалоснији положај у коме се налазила Бугарске пре непуних година дана — и за једно и за друго је прва злочиничка противнародна политика имућних класа и династија на Балкану.

Ниједна велика сила не би смела да третира тако понижвајући једну балканску државу, да су балканске државе уједињене и удружене. Уједињене у један економски и политички савез балканске државе би подигле висок зид против завојевачке политике европског капитализма. Само зато што су раздвојене оне служе завојевачким тежњама једне или друге велике силе, док најзад не буду дефинитивно завладане и подељене од њих.

За то данас још с већом енергијом узвикујемо:

Да живи братство и савез међу балканским народима!

Да живи Балканска Федеративна Република!

Једна напомена

Као и увек, оне сецикесе из појединих редакција што се зову новинари почели су безобзирно да шпекулишу са неизвесношћу, забринутостју и страхом који влада код становништва. Они такорећи сваког минута издају по једно ванредно издање својих листова са безбројним измишљотинама и глупостима, било пријатним било непријатним. Ми опомињемо наше читаоце, и уопште све раднике и сиромашан свет, на чију кесу и наивност ови љачкаши највише и айдељују, опомињемо их да не дају своје маријаше за те глупости.

Пре свега, у оваквој ситуацији ништа одређено, сем владе, не зна. Затим, и у колико „би се из стране јавности и штампе могло по нешто докучити, то је снд немогућно пошто су готово све везе са страним светом прекинуте. Све што се ише само се измишља или нагађа. Нико ништа одређено не зна.

Због тога, не треба дати маријаш ни за једно ванредно издање буржоаских листова. Зашто својим маријашима плаћати глупости и лудорије буржоаских новинара? Београд плаћа те новинаре ради тога да га узнемирују, плаше и збуњују. Сем тога, у оваквим критичним тренутцима треба pazити на сваки маријаш. Ко зна шта може сваког тренутка наступити; и због тога не треба лакомислено бацати маријаше који ће нам можда требати за насупни хлеб.

Иза касарнских зидова Министру Војном

Бис сам на вежби у јуну месецу, у последњој партији резервиста, и за време издржавања вежбе видео сам како се поједини официри олукују оним војницима и херојима који су за њихве класе гинули у прошлим ратовима. Капетан II кл. Велимир Радосевић истукао је редова Јована Марковића из Сепача, окр. крагујевацког. Он га је обалио на земљу и ногама тукао, тако да је овај из свега гласа кукао и зип мага. Тукао га је дотле док сав није био у крви. Ово је капетан Радосевић извршио пред војницима целе чете.

Овај велики херој што на мртво пребја војнике козде и једе војничко следовање. Он прима новчану храну, а за своју исхрану не даје ни једне двопарке, већ од војничког следовања одваја те прави ручкове и вечере за себе и свога шурака Милоша, порезника из Обреновца.

Капетан Радосевић понаша се нестарешински на спрам војника: псује им оца, матер, сестру сељачку и т. д.; назива војника магарцем, дукелом, свињом и коњем.

Пред војницима целе чете капетан Радосевић псује сестру сељачку и вели: „Днемо вам ми војне пензионисане чиновнике за оштатнеке претседнике, па само преврнемо па двадесет пет преко тура. Владеће...”

шта је власт и како се суди. Неће вам бити то као код ваших сељачких кметова.”

Када смо позвати на вежбу у мају месецу наређено нам је да се јавимо руковоцу слагалишта у Крагујевцу, где смо примили војничко одело и осталу опрему, а наше одело оставили у Крагујевцу. По издржаној вежби када нас је отпустило, капетан Радосевић одузео је сву опрему и одело и пустио нас је да идемо кући из Призрена голи, боси и гологлави, јер нашу опрему нисмо имали, зато што нам је била остала у Крагујевцу. Шта смо могли радити? Кући смо морали ићи, па ма и боси, голи и гологлави! Тада смо пшкнрима главу завијали, а на себи ништа нисмо имали сем гаће и кошуљу, и тако смо дошли из Призрена до Крагујевца.

Када се позивамо на вежбу, добијемо војничко одело и опрему па нас упућују у команду; а када нас пуштају кући, они нас голе шаљу, јер им више не требамо.

Его какав је овај капетан Радосевић, командир чете у XI пуку. Надамо се да ће господин министар наредити нужну истрагу и капетана Радосевића казнити, јер он са оваквим својим поступцима не заслужује да буде командир једне чете.

Несаесан лекар

Друже уреднице, Обраћамо вам се и молимо вас да публикујете у идучем броју вашег листа несаесност трупог лекара Др. Симеона Шифе у насарни 5. пешад. пуна, јер исти не прегледа правилно војнике а тако исто прави и разлику међу војницима. Док појединима и ако су слабији а нарочито пракомандовану чету одбија. А још кад чује да је социјалиста, и ако је исти слаб, г. Шифе га враћа у команду без икакве помоћи и прети му како ће да га отера под војни суд, те ми за које је сазнао да смо социјалисти коначно предавамо, јер неће да нас прегледа и помоћ нам укаже.

Зато вас молимо, друже уреднице, да ово изнесете на јавност не би ли се г. Шифа смиловао и војнике боље прегледао а потребним указао помоћ, и да не прави разлику међу војницима из пријатељског и партијског гледишта.

Надамо се да ће те изаћи на сусрет овој нашој молби зашта вт напред благодаре.

Неколико другова

Министру Унутр. Дел Смедерева

У јулу месецу прошле године, се Милан Ђорџаић, земљоделач лавно у рату са Бугарима, ње сичаји ушао је у вођаак Јове Банића, оvd. инжињера, да истера овце које су ушле у неограђени вођаак. Сив Банићев, Пера који је у то време наишао од некуд са пушком у руди, да би задовољио своју обест и опробао „како га служи пушка“, ианишани и опали. По извршеном злочину Пера је сео на лађу и отишао са Београд, и за све време истраге налазио се у Београду. После извесног времена прашина је покрила акта, и „појео вук магарца“. Година дана је већ ту, а зликовац, који је упропастио један млади живот и уништио наду родитеља, о-стао је некажњен. Година дана, а он у слобди.

Док отац на граници својим грудима одбијаше бугарске бајонете и свој живот излагаше опасности, „за Краља и Отаџбину“, дотле његов син у сред Смедерева пада незаштитен од зликовачке руке и зликовац остаје некажњен, а сигурно због „херојског“ дела свога сина Јована Банић је унапређен за начелника саобраћајног одељења жељез. дирекције, а син му остао и даље у слобди да учивештино гађања и обара невинне животе радничких синова.

Восподине Министре, не знамо да ли Вам је познат рад Ваших органа али док се по овом злочину не предузима ништа, дотле Ваши органи на кејт у Смедереву нападају раднике који су дошли на лечење својим кућама, и то их нападају чак и онда кад су им се они легитимисали, и под притиском свога ауторитета (!) гоне их у полицију да тамо од њих траже нека обавештења“. У место што сада у овом времену идете лично у агитацију. Ва басте боље учинили да обратите мало више пажње на рад Ваших органа, те да у будуће не нападају раднике и не плакају удовице погинулих радника кад оне долазе за жалосну инвалиду, као што је ради помоћник окр. блајатника. Од 3. оовице узео је 24 дин. за писан молбу. То би Вам била најбоља агитација.

А. Л.

Из дана у дан

Скупштина у Нишу. За данас е сазвана Скупштина у Нишу. Тамо у према шоме сви посланици. Друг Личевић ошћутовао је јуче у два часа после подне. Друг Кадлеровић је из Пожаревца, где кад живи, ошћувао шакође право у Ниш.

Наш лист. Наш орган излазиће и даље, докле год могодне. Због тога што је највећи број радника из штампарии отишао на војну дужност, а и због финансијских разлога, он ће излазити на пола табана, бар за ово неколико дана, док ситуација не буде одређенија.

Радничке Новине апелују на помоћ прелетерске класе: на уредно растурање и на уредно плаћање. Ми нећемо да сензацијама згрћемо маријаше; исто тако, ми нећемо никаквих фондова на расположењу: ми апелујемо само на редовно плаћање читалачке публике којој ћемо, поред наших идеја пружати само солидне и сигурне информације.

Војни бегунци. Јуче су предали у Београд из Земуна два аустријска војника и један официр. Они су спроведени у Управу града Београда.

Повређени

Витомир Туфегдјић из села Половића, срез лепенички, и Милан Даниловић из села Пржевића, срез жички, радили су у млину И. Бајлонија и Синова. Првом је дохватио кајшић „вн“, а другом гестера (царкулар) шаку и два прста, и сад обомогу да раде.

Лони узима раднике са села, то што су јефтинији и што гробљава на све послове, па које нису способни. Шта њихови прсти и руке, ефтино раде.

Усамљени...

ед другова Личевића и ровића, који су као Поци морали отшћуовати отшћуовала је из Беоош и маса наших дружи су војни обвезници. ао је и друг Туцовић. Отишао је и друг Тојаловић. Отишао је и друг Коста Новаковић. Отишао је велики број чланова управа партијских и синдикалних организација. Отишла је маса наших другова и социјалистичких бораца, шужни и шешка срца што напуштају, за моменати, борбу наше Партије која се, нарочито сад за време избора, шако дивно развијала; шужни што остављају своје породице, слабе и нејаке, гоштво на улици, без маријаша и без уточишта...

Остали смо шакорети сами, окућљени око наше заставе и нашега Дома... Па ипак нисмо сами! Са нама је Социјалистичка Интернационала! Са нама су симпатије угњетених и потлачених из целога света! Са нама је Социјализам! Пред нама је Будућност!

Другови и Радници!

Читајте и купујте Радничке Новине, које су остале као ваша једина заштита у овим тешким данима!

Не потоомажите својим маријашима своје крвне противнике из буржоаских редакција.

Другови, читајте „Борбу“

Власник Чедо Маловезић бриварски радник.